

5. На різних стадіях життєвого циклу підприємства формуються не тільки різні обсяги грошових потоків, але і їх види (по структурі джерел формування грошового потоку). Характер розвитку підприємства за стадіями життєвого циклу відіграє велику роль у прогнозуванні обсягів та видів грошових потоків.

Також у дослідженнях науковців і практиків наводяться наступні фактори, що впливають на формування поняття «грошові потоки»: тривалість операційного циклу; сезонність виробництва і реалізації; інвестиційні програми; фінансовий менталітет власників та ін.

Обґрунтовані вище фактори бути враховані при розробці авторського підходу до визначення сутності поняття “грошові потоки підприємства”, що використовуватиметься в якості теоретичної основи концепції обліково-аналітичного забезпечення системи управління грошовими потоками підприємства.

Таким чином, нами запропоновано розглядати поняття “грошові потоки” як рух, тобто надходження і вибуття грошових коштів та їх еквівалентів, які виступають головною ланкою ринкової економіки, впливають на ліквідність, прибутковість та платоспроможність підприємства та є основою формування інформації для зовнішніх і внутрішніх користувачів.

Список використаних джерел.

1. Franklin J. Plewa Jr. Understanding Cash Flow (Finance Fundamentals for Nonfinancial Managers) : [Paperback] / J. Plewa Jr. Franklin, T. Friedlob. George. – John Wiley & Sons, 1995 – 246 p.

2. Charles W. Mulford. Creative Cash Flow Reporting: Uncovering Sustainable Financial Performance / W. Mulford Charles, E. Comiskey Eugene. – Hoboken, New Jersey : John Wiley & Sons, 2005. – 414 p.

3. Ramachandran N. How to Read a Cash Flow Statement / N. Ramachandran, Ram Kumar Kakani. – McGraw-Hill Education (India) Pvt Limited, 2010. – 96 p.

УДК 657:658.27

ЗМЕНШЕННЯ КОРИСНОСТІ ОБ’ЄКТІВ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ

О.В. Чумак, Н.М. Пономаренко

Харківський інститут фінансів УДУФМТ, пров. Плетньовський, 5, м.

Харків, 61003,

e-mail: chumak_ov@i.ua, e-mail: natalija.nik@mail.ru

Одним із елементів необоротних активів підприємств, який потребує свого подальшого визнання в бухгалтерському обліку є основні засоби. Розкриття інформації про основні засоби в звітності регламентує ПСБО 7 «Основні засоби» та МСБО 16, метою яких є визначення порядку обліку основних засобів для отримання інформації про основні засоби та її відображення у фінансовій звітності шляхом їх визнання, визначення вартості, амортизаційних відрахувань, збитків від знецінення.

Для достовірної оцінки необхідно точно визначитись із тим, що є об’єктом, так за МСБО 16 належність окремих видів майна до основних засобів визначається на підставі професійного судження бухгалтера з

урахуванням конкретних обставин і умов експлуатації об'єкта, в окремих випадках методів нарахування амортизації. В той же час, згідно П(С)БО 7 об'єкт основних засобів також може бути поділений на окремі частини, проте на практиці не кожне підприємство використовує подібний спосіб покращення контролю й коригування оцінки та амортизаційних відрахувань. МСБО 16 передбачена можливість об'єднання окремих незначних активів в один об'єкт основних засобів, а ПСБО 7 така можливість не передбачена.

Оскільки інформація у фінансових звітах має бути повною, правдивою й неупередженою, достовірна оцінка балансових активів є одним із найважливіших чинників в досягненні мети бухгалтерського обліку. На сьогодні все більшої уваги вчених та практиків привертають питання облікового забезпечення операцій щодо зменшення корисності об'єктів основних засобів для забезпечення достовірної інформації у фінансовій звітності. З набуттям чинності ПСБО 28 «Зменшення корисності активів» це питання набуло особливої актуальності, в міжнародній практиці з липня 1999 року чинним є МСБО 36 з однойменною назвою. Проте до сьогодні, на практиці реалізація положень даних стандартів або не виконується, або носить певним чином формальний характер, незважаючи на визначений обов'язків характер його застосування.

Враховуючи той факт, що активи є ресурсами, які потенційно мають приносити економічні вигоди, зменшення цієї здатності й визначається зниженням корисності, тому необхідно є достовірна оцінка активів у вартісному виразі на кожному етапі існування активу. При визначенні наявності ознак зменшення корисності підприємству необхідно враховувати такі ознаки:

- зменшення ринкової вартості активу протягом періоду значно більше, ніж очікуване від звичайного використання;
- значні зміни зовнішнього середовища, які впливатимуть на підприємство;
- балансова вартість чистих активів підприємства перевищує їх ринкову капіталізацію;
- існують свідчення фізичного ушкодження активу;
- данні внутрішньої звітності вказують, що економічна ефективність є (буде) гірше за очікувану.

Свідченням можливого зменшення корисності активу є, зокрема, такі показники внутрішньої звітності:

- грошові потоки на придбання (утримання) активу значно перевищують заплановані;
- фактичні чисті грошові потоки або операційний прибуток (збиток) від активу суттєво нижче від запланованого;
- суттєве зменшення запланованих грошових потоків або операційного прибутку або існуюче зростання запланованого збитку, отриманого від активів;
- операційні збитки або чисті грошові витрати для активу, коли до суми поточного періоду приєднані бюджетні суми майбутніх періодів.

В той же час, проблемним питанням здійснення оцінки знецінення активів залишається наявність інформаційної бази, яка б свідчила про вплив внутрішніх та зовнішніх факторів на корисність активу (фінансові плани, дослідження ринку та інша управлінська інформація). Також, спірним є визначення суми очікуваного відшкодування активу, а саме найбільшої з двох оцінок: чистої вартості реалізації або теперішньої

вартості майбутніх чистих грошових надходжень від активу (вартість при використанні). При цьому проблемність полягає у відсутності до сьогодні чітких методичних аспектів, досить повно поданих у наукових працях, проте які не знайшли належного застосування у практичній діяльності підприємств.

Кожне підприємство в обліковій політиці може враховувати меншу або більшу розширену кількість показників можливого зменшення корисності активів, що на сьогодні є одним із найбільш складних завдань. Слід звернути увагу на те, що згідно п.16 МСФЗ 16, п. 24 ПСБО 7 та НСБО 1 до знецінення віднесено також знос, як втрата вартості майна порівняно з вартістю нового майна. Знос для цілей оцінювання поділено на фізичний, функціональний та економічний, тобто для цілей бухгалтерського обліку є можливим врахувати фізичний (втрата технічних якостей) та функціональний (втрата споживчих характеристик – невідповідність сучасним аналогам) знос, адже економічний (зумовлений впливом соціально-економічних чинників) не можливо спланувати й достовірно оцінити, що стає причиною неспівпадіння балансової та справедливої вартості об'єктів основних засобів.

Таким чином, спостерігаємо на практиці ситуацію, коли визначені у стандартах принципи і правила є досить складно реалізовувати вітчизняним підприємствам. Адже основною проблемою під час оцінки є недосконала інформаційна база, яка має містити кількісні данні про вплив внутрішніх і зовнішніх чинників, тобто необхідно визначати відповідальних за формування такої бази, безпосередньо здійснювати оцінку ознак відповідно стандартам, ідентифікувати інші ознаки, яким чином визначати рівень й критерії суттєвості тощо. В сучасних умовах організації бухгалтерського обліку реквізити чинних первинних документів не містять інформації достатньої для здійснення такої оцінки, відповідно виникає необхідність їх коригування або створення нових документів, якими буде передбачено всі необхідні реквізити для отримання інформації для достовірної оцінки. Також доцільним є перегляд організації порядку проведення інвентаризації необоротних активів та розробка додаткових документів її результатів, які б враховували необхідність відображення їх вартості на дату інвентаризації.

Отже, під час функціонування підприємств в умовах кризи постають гостро питання зменшення корисності активів, що зумовлює необхідність вивчення пов'язаних з цим питань, оскільки вимагає професійного судження для правильного їх вирішення.

Список використаних джерел.

1. Макеева О.В. Зменшення корисності основних засобів – проблеми бухгалтерського відображення.// Вісник соціально-економічних досліджень ОДЕУ. Вип. 22. – 2009 – С. 253 – 237
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.minfin.gov.ua/file/link>
3. /320289 /file/IAS%2016.pdf. – Офіційний сайт Міністерства фінансів України.
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.minfin.gov.ua/file /link /320306/file/IAS%2036.pdf>. – Офіційний сайт Міністерства фінансів України.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», Затверджений наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/360789/file/standardt7.pdf>

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» Затверджений наказом Міністерства фінансів України від 24 грудня 2004 р. № 817 – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/360789/file/standardt28.pdf>

7. Янковська А.С. Об'єктивний процес зменшення корисності основних виробничих засобів: сутність і проблеми облікових процедур [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/17489/1/105-Yankovska-188-189.pdf>

8. Яцунська О.С. Проблеми відображення зменшення корисності основних засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/587/1/B2.pdf>

УДК 657.6

КРИТЕРІЙ ЯКОСТІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

В.В. Шкіренко

ДНВЗ ім. В.Гетьмана, проспект. Перемоги 54/1, Київ, Україна, 03680, e-mail: invest.sumy@meta.ua

На сучасному етапі розвитку світового господарства інформація стає основним ресурсом оптимізації та раціоналізації процесів управління суб'єктами господарської діяльності всіх рівнів, тому розробка та впровадження ефективної моделі формування облікових даних та звітності, особливо в сфері інвестиційної діяльності, є необхідною мірою для забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень.

Являючи собою складну структурну систему, інформаційне забезпечення визначається різними чинниками, а саме цільовою спрямованістю інформації, рівнем управління, стратегічною чи оперативною направленістю, галузями функціонування підприємства тощо, але у будь-якому разі інформаційне забезпечення тісно пов'язане із системою бухгалтерського обліку. Підтвердженням чого є розрахунки провідних вчених-економістів, які доказують, що на частку обліково-аналітичної інформації припадає близько 70% загального обсягу економічної інформації [3, с. 156], адже по суті процес управління являє собою безперервне прийняття рішень, що базуються на вхідній інформації. Наприклад, відомі вчені Сідней ДЖ. Грей і Белверд Е. Нідлз стверджують, що бухгалтерський облік являє собою інформаційну систему, що вимірює, обробляє та передає фінансову інформацію про підприємство. У даному контексті також заслуговує на увагу думка знаменитого швейцарського вченого І. Шера, який писав, що «Бухгалтерський облік є непогрішним суддею минулого, необхідним супутником і керівником сьогодення та надійним консультантом майбутнього підприємства» [1, с. 3]. Зазначений підхід одночасно трансформує сприйняття бухгалтера на підприємстві з простого реєстратора факторів господарського життя у фінансового менеджера, особу прийняття ключових управлінських рішень,